

Rada
Evropské unie

Brusel 23. března 2022
(OR. en)

7478/22

ENER 99
ENV 265
COMPET 176
TRANS 171
CONSOM 69
IND 86
ECOFIN 254

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	23. března 2022
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2022) 138 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Bezpečnost dodávek a dostupné ceny energie: varianty okamžitých opatření a příprava na příští zimu

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2022) 138 final.

Příloha: COM(2022) 138 final

V Bruselu dne 23.3.2022
COM(2022) 138 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

**Bezpečnost dodávek a dostupné ceny energie:
varianty okamžitých opatření a příprava na příští zimu**

ÚVOD

V posledních 12 měsících vzrostly maloobchodní ceny zemního plynu o 65 % a ceny elektřiny o 30 %. K obtížné situaci v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu se tak přidávají i obavy ohledně zásobování a dochází i k většímu kolísání cen. Vysoké ceny energie přispívají k inflaci, poškozují evropské hospodářství a mají dopad na jeho oživení po krizi COVID-19.

V rámci reakce na tuto výjimečnou situaci přijala Evropská komise v říjnu 2021 **soubor opatření a podpor**¹ ke zmírnění dopadů na spotřebitele a podniky na úrovni EU a členských států. Tento tlak pomáhají zmírnit cílená podpůrná opatření, která mají snížit náklady na energie pro spotřebitele, domácnosti a průmyslová odvětví.

Dne 8. března 2022 poskytlo **sdělení Komise o plánu REPowerEU**² členským státům další pokyny, jak zmírnit nárůst cen elektřiny pro domácnosti a podniky a jak využít vysoké zisky některých výrobců elektřiny k financování těchto opatření. V zájmu zajištění udržitelnějšího energetického systému navrhne Komise v květnu plán na postupné odstranění závislosti Evropy na fosilních palivech z Ruska a zároveň na zvýšení odolnosti energetického systému celé EU.

Vedoucí představitelé EU se ve **Versailles ve dnech 10.–11. března 2022** dohodli³, že co nejdříve ukončí závislost EU na dovozu plynu, ropy a uhlí z Ruska, a vyzvali Komisi, aby do konce března předložila plán na zajištění bezpečnosti dodávek a dostupných cen energie během příští zimní sezóny. Vedoucí představitelé EU se zároveň zavázali, že se v návaznosti na sdělení ze dne 8. března 2022 budou urychleně věnovat konkrétním možnostem řešení dopadu zvýšených cen energie na naše občany a podniky, zejména na zranitelné občany a malé a střední podniky, mimo jiné již na příštím zasedání Evropské rady ve dnech 24. a 25. března 2022.

Toto sdělení je reakcí na zmíněnou výzvu vedoucích představitelů. Uvádí výhody a nevýhody konkrétních výjimečných krátkodobých možností, jak zmírnit nárůst cen. Navrhuje rovněž společná evropská opatření k řešení základních příčin tohoto problému na trhu s plynem, aby se zabezpečily dodávky za rozumné ceny pro příští zimu a další období. Za tímto účelem by partnerství EU se třetími zeměmi umožnila společný nákup plynu a vodíku. V neposlední řadě se navrhuje evropská politika v oblasti skladování plynu, jejímž cílem je zlepšit odolnost energetického systému celé EU.

VARIANTY ŘEŠENÍ DOPADŮ VYSOKÝCH CEN ELEKTŘINY NA OBČANY A PODNIKY

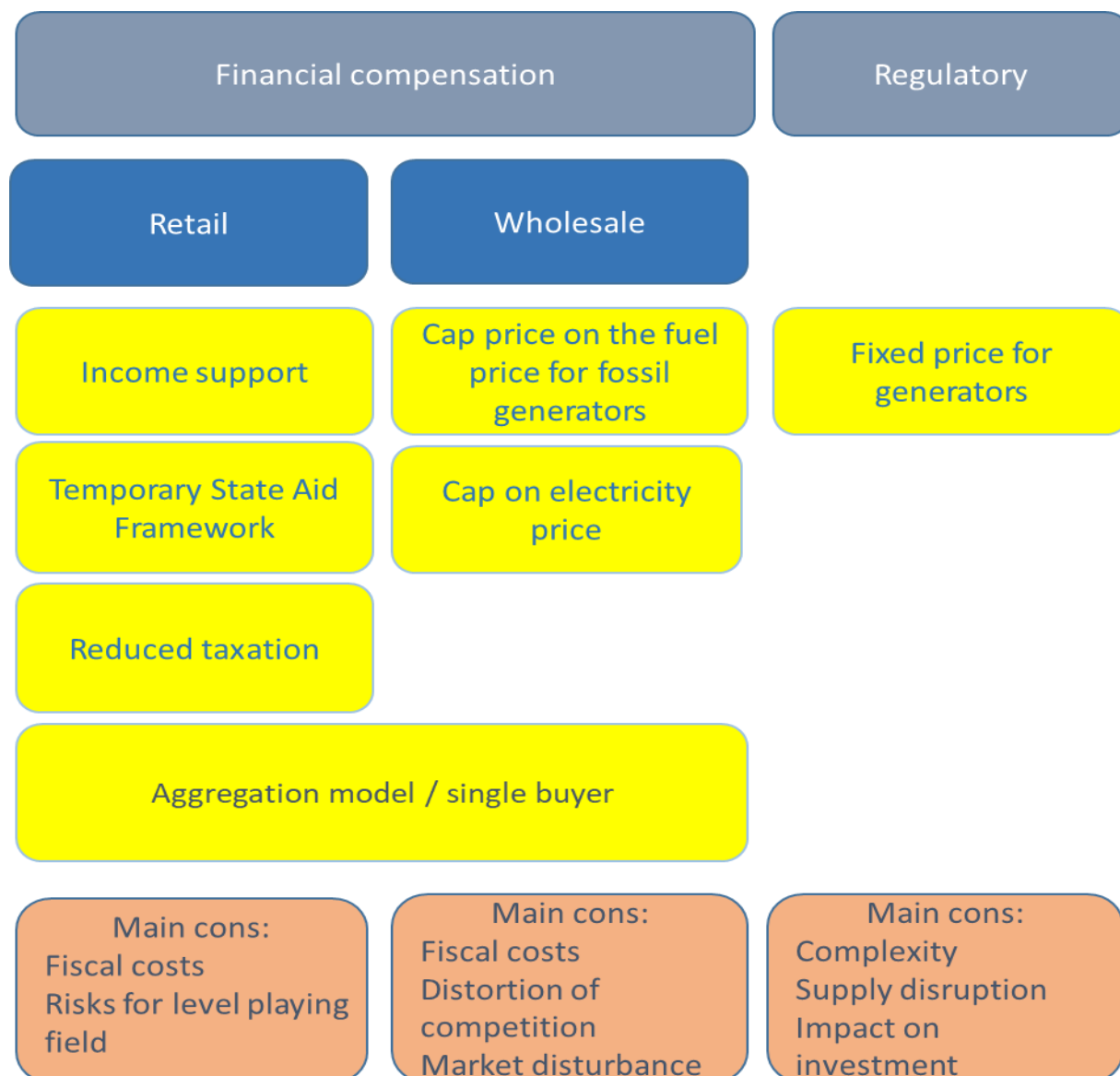
Členské státy, zúčastněné strany a akademická sféra navrhly **několik variant nouzových opatření** k omezení dopadu vysokých cen elektřiny. Jejich cílem je ulevit konečným spotřebitelům a zároveň nenarušovat dlouhodobější zastřešující cíle Zelené dohody, včetně dekarbonizace a energetické účinnosti. Aby byly tyto dočasné, cílené a výjimečné varianty úspěšné, musí být fiskálně proveditelné a neměly by ohrozit bezpečnost dodávek a rovné podmínky na vnitřním trhu.

¹ Sdělení s názvem „Řešení nárůstu cen energie: soubor opatření a podpor“, COM(2021) 660 final ze dne 13. října 2021.

² Sdělení s názvem „REPowerEU: společná evropská akce pro cenově dostupnější, bezpečnější a udržitelnější energii“, COM(2022) 108 final ze dne 8. března 2022.

³ [20220311-versailles-declaration-en.pdf](#)

Krátkodobé varianty u cen elektřiny lze zhruba rozdělit do dvou kategorií:

Variety intervence včetně finanční kompenzace

Cílem těchto variant je snížit ceny elektřiny, a to buď přímo na straně maloobchodu, nebo nepřímo na velkoobchodním trhu.

Maloobchod

Cílem těchto variant je zmírnit dopady vysokých cen na konečné spotřebitele a zároveň umožnit, aby evropské trhy s elektřinou a plynem stanovovaly ceny na velkoobchodní úrovni. V souladu s říjnovým souborem nástrojů Komise⁴ zavedlo tato krizová opatření 26 členských států.

V rámci těchto opatření se přímá podpora pro zranitelné koncové uživatele zaměřuje na pomoc těm nejpotřebnějším a státní podpora může pomoci podnikům, které se potýkají s nadměrnými cenami energie. Státní podpora bude podpořena **novým dočasným krizovým**

⁴ COM(2021) 660 final ze dne 13. října 2021.

rámcem pro státní podporu⁵, který byl přijat dne 22. března a umožňuje podpořit přímo či nepřímo dotčené podniky formou omezených přímých grantů, podpory likvidity a podpory na zvýšení nákladů na plyn a elektřinu.

Většina členských států zavedla snížené sazby DPH na plyn, elektřinu a/nebo dálkové vytápění. **Mnoho možností, zejména v rámci směrnice o zdanění energie⁶, včetně snížených sazeb nebo osvobození domácností od daně, však dosud není plně využito.**

Komise zvažuje, že členským státům poskytne pokyny, jak tento právní rámec využít co nejlépe, včetně cílených odchylek pro jednotlivé země podle směrnice o zdanění energie⁷, aby se zabránilo narušení jednotného trhu.

Všechny varianty týkající se maloobchodu mají poskytnout přímou úlevu občanům a podnikům. K financování těchto cílených a dočasných opatření na podporu zranitelných domácností a podniků mohou přispět vyšší příjmy z daně z energie a stanovení ceny uhlíku nebo z výjimečných zisků některých energetických společností⁸.

Velkoobchod

Členské státy mohou zvážit vytvoření **modelu agregátora**, v jehož rámci by určitý subjekt nakupoval elektřinu za výhodných obchodních podmínek a poskytoval by ji určitým kategoriím spotřebitelů pod tržní cenou, čímž by se přenesly výhody na spotřebitele a v podstatě by se tak dotoval rozdíl mezi nižšími maloobchodními cenami a vyššími velkoobchodními cenami.

Další varianty by zahrnovaly **přímé intervence do fungování velkoobchodních trhů s elektřinou**. Tyto intervence by spočívaly buď ve **finanční kompenzaci výrobců elektřiny z fosilních paliv** za část jejich mimořádně vysokých nákladů na paliva, aby snížily nabízenou cenu na velkoobchodním trhu, nebo v **přímém omezení ceny elektřiny na velkoobchodním trhu** stanovením referenční hodnoty a vyrovnáním rozdílu ve srovnání s nabízenou cenou.

Cílem těchto variant by bylo snížit negativní dopad velmi vysokých cen plynu na velkoobchodním trhu s elektřinou. Jejich hlavní nevýhody souvisejí s jejich fiskálními náklady, možným narušením hospodářské soutěže, riziky pro přeshraniční obchod, a tudíž i pro bezpečnost dodávek elektřiny, přičemž jejichž rozsah závisí na koncepci těchto variant.

Variety regulace bez fiskální kompenzace

Tyto varianty spočívají ve stanovení **regulačního stropu pro maximální cenu**, kterou mohou někteří výrobci elektřiny pro základní spotřebu účtovat. Zatímco tato varianta by v dlouhodobém horizontu snížila náklady, její přidaná hodnota v krátkodobém horizontu spočívá v řešení nadměrných zisků u některých technologií.

⁵ Sdělení o dočasném krizovém rámci pro opatření státní podpory na pomoc hospodářství v návaznosti na agresí Ruska proti Ukrajině, COM(2022) 1890 final ze dne 23. března 2022.

⁶ Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny (Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁷ V souladu s čl. 19 odst. 1 uvedené směrnice.

⁸ Někteří (inframarginální) výrobci elektřiny v současné době generují nadměrné zisky z velmi vysokých cen elektřiny. Tyto nadměrné zisky mohou být zdaněny nebo dočasně získány zpět v souladu s pokyny, které Komise předložila dne 8. března (viz COM(2022) 108 final ze dne 8. března 2022).

Hlavní nevýhody těchto variant souvisejí s problémy při provádění, jelikož by vyžadovaly přístup k informacím o nákladech a příjmech pro výrobce, které nemusí být přístupné veřejným subjektům, a možné právní problémy. Vyvolaly by rovněž regulační nejistotu, protože takové varianty by mohly odstranit některé pobídky pro soukromé investice do obnovitelných zdrojů, které mají zásadní význam pro dosažení našich dlouhodobých cílů odolného, udržitelného a bezpečného energetického systému.

Všechny varianty jsou podrobněji popsány a analyzovány v příloze.

Na základě tohoto posouzení se **Komise domnívá**, že vzhledem k rozdílné situaci v jednotlivých členských státech **neexistuje jediné jednoduché řešení vysokých cen elektřiny**. Některé varianty jsou vhodné pouze pro specifickou situaci v určitých členských státech. Některé intervence by zároveň vyžadovaly právní předpisy EU a/nebo společný přístup na úrovni EU k tomu, aby byly účinné a nepoškozovaly vnitřní trh a bezpečnost dodávek. Všechny obnášejí určité náklady a nevýhody, a to i pro fungování jednotného trhu.

ZAJIŠTĚNÍ DODÁVEK PLYNU PRO PŘÍŠTÍ ZIMU A NÁSLEDUJÍCÍ OBDOBÍ ZA ROZUMNÉ NÁKLADY

Řada variant předložených ve veřejné diskusi se sice zabývá symptomy, **ale hlavní příčinou stávajících vysokých cen elektřiny je trh s plynem**. Dnešní vysoká cena elektřiny je způsobena vysokou cenou plynu, jelikož výrobci elektřiny z plynu jsou stále často těmi dodavateli energie, kteří přicházejí na trh s elektřinou jako poslední, aby reagovali na aktuální poptávku. Na spotovém trhu s plynem je volatilita vysoká a nesouvisí úplně se základními veličinami.

Variantou, kterou lze zvážit, je **stanovení maximální ceny plynu nebo její úprava** regulačními prostředky, jelikož by měla okamžitý dopad na výši cen. Může být důležitým signálem toho, že EU nebude za plyn platit jakoukoli cenu, ale taková intervence by měla být zvažována až jako poslední možnost, neboť s sebou nese určité nevýhody, pokud jde o zabezpečení dodávek plynu.

Vzhledem k tomu, že období doplňování zásobníků plynu začíná nyní, je naléhavě nutné dohodnout se na společné strategii. Stávající situace, kdy jsou ceny vysoké a trhy s plynem napjaté, činí doplňování zásobníků pro příští zimu náročnějším než v běžných letech. Využití kolektivního pákového efektu Unie k zajištění dovozu plynu za co nejlepších podmínek má zásadní význam pro to, aby členské státy navzájem nesoutěžily o stejné dodávky.

EU je silnější, když postupujeme jednotně. EU by měla jednat společně, aby využila své tržní síly prostřednictvím vyjednaných partnerství s dodavateli.

Komise je připravena vytvořit **pracovní skupinu pro společné nákupy plynu na úrovni EU**. Sloučením poptávky by pracovní skupina usnadnila a posílila mezinárodní komunikaci EU s dodavateli LNG a plynu, aby bylo možné zabezpečit do příští zimy dovoz LNG a plynu za dobré ceny. EU může v krátkodobém horizontu lépe zajistit LNG, plyn a vodík za dostupné ceny ze třetích zemí, pokud s těmito zeměmi naváže dlouhodobou spolupráci a dlouhodobá partnerství v oblasti plynu z obnovitelných zdrojů, která by rovněž položila základ pro budoucí dovoz vodíku.

Pracovní skupina tak připraví půdu pro **energetická partnerství** s klíčovými dodavateli LNG, plynu a vodíku v oblasti Středomoří, s našimi partnery v Africe, ale také s Blízkým východem a USA.

Pracovní skupinu by podporovali zástupci členských států v řídicím výboru. Společný vyjednávací tým vedený Komisí by vedl rozhovory s dodavateli plynu. Inspiraci by poskytly zkušenosti z pandemie COVID-19, kdy akce na úrovni EU zásadním způsobem napomohla k zajištění dostatečných dodávek očkovacích látek pro všechny.

Pracovní skupina by rovněž podporovala účinné využívání plynárenské infrastruktury EU, zejména terminálů LNG, ale také zásobníků a plynovodů.

Zajištění dostatečných zásob plynu poskytne evropským zákazníkům určitou ochranu před rizikem nedostatku dodávek a jejich možným narušením, jelikož představuje určitou stabilitu. Proto Komise navrhuje společnou a strategickou **evropskou politiku v oblasti skladování plynu**, která by se prováděla prostřednictvím koordinovaných společných opatření a sdílení zátěže ve všech 27 členských státech EU. V příštích měsících bude pracovní skupina v úzké spolupráci s Koordinační skupinou pro otázky plynu pomáhat s doplňováním zásobníků před zimou.

Je třeba vyvinout společné úsilí, aby se **optimalizovalo využívání stávající infrastruktury pro skladování**. Opatření pro skladování, která budou přijata společně, a nikoli individuálně zabrání nadměrným investicím, jelikož plyn je přechodným zdrojem energie a jakákoli nová infrastruktura by měla být z dlouhodobého hlediska využitelná pro čistší zdroje energie, zejména pro vodík.

Aby byla zaručena dostatečně vysoká úroveň naplnění, předložila Komise **legislativní návrh týkající se skladování energie**, který má zajistit, aby stávající infrastruktura pro skladování byla **do 1. listopadu každého roku naplněna alespoň na 90 % své kapacity**. Tento cíl lze v průběhu času upravovat, pokud se hospodářská a geopolitická situace, jakož i zabezpečení dodávek energie změní. S ohledem na specifickou situaci v tomto roce se tím zajistí nižší cílová hodnota ve výši 80 % a flexibilní a hladké postupné zavádění. Členské státy by již měly přijmout opatření k zajištění odpovídajícího naplnění zásobníků pro příští zimu, která budou přecházet zmíněnému legislativnímu návrhu.

Zásadní význam má solidarita. Společné skladování plynu je pojištěním, které přináší prospěch všem a k němuž by všichni měli spravedlivým způsobem přispívat. Proto by členské státy bez skladovacích kapacit měly přispívat k plnění zásobníků v jiných členských státech a výměnou za to těžit ze zvýšené bezpečnosti dodávek. Mechanismus sdílení zátěže zakotvený v návrhu zajišťuje spravedlivé rozdělení nákladů na zabezpečení dodávek mezi všechny členské státy, jelikož všechny budou mít díky unijnímu trhu s energií prospěch ze snížení rizika narušení dodávek bez ohledu na to, kde v EU se zásobníky nacházejí. Tento mechanismus vychází z dohod o solidaritě, které by měly být neprodleně uzavřeny, aby umožnily účinně sdílet plyn v případě stavu nouze, jak bylo navrženo v prosinci 2021⁹. Stejně důležitá je transparentnost a sledování pokroku při dosahování cíle plnění. Koordinační

⁹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o vnitřním trhu s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem (přepřacované znění), COM(2021) 804 final ze dne 15. prosince 2021.

skupina pro otázky plynu bude sledovat pokrok při dosahování cíle plnění zásobníků a v případě potřeby zváží vhodná opatření, aby toto úsilí nepolevilo.

Vzhledem k tomu, že infrastruktura pro skladování plynu má zásadní význam pro bezpečnost EU, **certifikace** provozovatelů skladovacích zařízení poskytne nezbytné záruky proti rizikům spojeným s vlastnictvím ze strany provozovatelů ze třetích zemí z hlediska zabezpečení dodávek.

ZÁVĚRY

Varianty řešení dopadu zvýšených cen energie na naše občany a podniky, které jsou představeny v tomto dokumentu, zahrnují intervence vázané na nouzové situace, jejichž cílem je omezit růst cen energie a které by neměly ohrozit dlouhodobé cíle Zelené dohody ani fungování jednotného trhu. Žádná z nich není dokonalá a všechny obnášejí určité výhody a nevýhody.

Je naléhavě nutné omezit růst cen energie a zajistit odpovídající dodávky plynu pro příští zimu a další období. Nejlepší variantou je postupovat společně a koordinovaně jako EU-27, aby bylo možné ušetřit náklady a využít pákového efektu naší společné síly.

Ve střednědobém horizontu jsou zapotřebí strukturovanější řešení, včetně propojení, aby se trh s energií plně integroval, mnohem větší množství energie z obnovitelných zdrojů, opatření v oblasti energetické účinnosti a diverzifikace dodávek energie, aby se zabránilo závislosti. Plán REPowerEU urychlí zavádění opatření ve všech těchto oblastech. Komise předloží svůj podrobný **plán REPowerEU v květnu**. V této souvislosti je Komise rovněž připravena navrhnout celounijní plán úspor energie.

V souvislosti se zavedením plánu REPowerEU je třeba přizpůsobit i regulační rámec EU podstatně většímu podílu energie z obnovitelných zdrojů ve skladbě zdrojů energie v souladu s ambiciózními cíli EU v oblasti dekarbonizace. Komise **do května** posoudí možnosti **optimalizace uspořádání trhu s elektřinou**. V rámci toho se zváží i konečné posouzení výhod a nevýhod uspořádání trhu s elektřinou v EU provedené Agenturou Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) a další příspěvky k fungování trhu s elektřinou¹⁰.

V průběhu času vyplynou strukturální řešení pro zajištění přístupu k cenově dostupné energii z rychlejšího využívání obnovitelných zdrojů energie a z podpory účinnější spotřeby energie, spolu s evropskou politikou v oblasti skladování a s diverzifikací dodávek prostřednictvím koordinovanější spolupráce se spolehlivými dodavateli.

Varianty a návrhy nastíněné v tomto dokumentu vyzývají všechny členské státy, aby se spoléhaly na největší výhodu Evropy: jednotu a solidaritu.

¹⁰ . Některé prvky předpokládaných variant krátkodobých intervencí, jako je pořízení nové kapacity prostřednictvím dvousměrných rozdílových smluv nebo využití modelu agregátora, by mohly pomoci připravit půdu pro budoucí změny v dlouhodobém uspořádání evropského trhu, pomoci chránit spotřebitele před velkým kolísáním cen v budoucnosti a zvýšit odolnost evropského trhu s energií.

Vedoucí představitelé se vyzývají, aby na zasedání Evropské rady v březnu 2022 poskytli pokyny pro další práci na úrovni Komise a na legislativní úrovni, aby se zajistila bezpečnost dodávek a dostupné ceny energie nyní, na příští zimu i na další období.